

מה גרם לחמאס לרצות בעסקה הקודמת ומדוע היא לא נחפזת לכך כיום?

written by מאיר בן שבת | 19.12.2023

הערכת המצב הנוכחית בחמאס מאפשרת לה להקשיח עמדות ולסרב לכל עסקה שאינה כוללת את הסיום המוחלט של המלחמה, שיחרור כל המחבלים הכלואים בישראל והתחייבויות נוספות שמשמעותן המעשית היא כי ארגון חמאס ישאר גורם הכוח המרכזי ברצועת עזה.

עיון בשיקולים שהובילו את חמאס לעסקה הקודמת, יסביר היטב מדוע היא לא נחפזת לכך כיום. אלה הגורמים שדחקו אותה, רק לפני חודש, לעסקה שהבטיחה הפוגה תמורת חטופים ☒

1. הלחץ הצבאי הכבד מצד ישראל: בעיקר התקיפות המאסיביות מהאוויר, שיטוח של מבנים ושכונות.
2. הלחץ בעקבות פינוי האוכלוסייה מעזה ומצפון הרצועה.
3. המצור והמחסור הקשה בדלק, במזון, באספקה.
4. תחושת אובדן השליטה לנוכח הקושי להבין את תמונת-המצב (אפילו את היקף החטופים שבידיה ומצבם) לגבש את ההיערכות וליצור תיאום בין מוקדי הכוח השונים בחמאס.
5. ההתייצבות המלוכדת של החברה בישראל והמסר הנחוש שעלה ממנה - "הפעם הולכים עד הסוף".
6. הגיבוי המדיני החזק שניתן לישראל וההבנה כי היא חלון הזמן שעומד לרשותה איננו קצר.
7. מספרם הגדול של בני הערובה שאיפשר לחמאס "לסחור" בעבור חלק מהם מבלי לעקר את כושר המיקוח העתידי שלה מול ישראל.
8. הזדמנות לשחרר בני ערובה שהחזקתם מכבידה על אנשי הארגון.
9. הזדמנות לתקן את הנזק התדמיתי שנגרם לה בעקבות הברבריות הדאע"שית

ומה כיום?

מאפייני ההתקפה הישראלית השתנו. תמונות של מגדלים קורסים מהפצצות של מטוסי קרב ☒ כבר פחות שכיחות. הלחימה היבשתית אמנם אינטנסיבית אך חמאס ערוך לכך במנהרות והיא גם מספקת לאנשיו הזדמנויות רבות יותר לפגוע בכוחותינו (כפי שראינו בשבוע החולף). תחושת המצור ☒ הוקלה. אספקת הדלק, המזון והסיוע הלוגיסטי ☒ חודשה, חמאס ממשיכה להקרין משילות גם אם במופעים לא סדירים, הלחץ המדיני על ישראל ☒ גבר, האחדות הפנימית ☒ נסדקה והחיזורים אחר חמאס דרך קטאר ומצרים ☒ גברו.

תמונת המצב הזו לא רק שאינה דוחקת בחמאס להגיע לעסקה, אלא שהיא גם מספקת לה אופק של תקווה לשרוד כאירגון וכממשל מול מאמצייה של ישראל ולמצות את קלפי המיקוח שבידה כדי להבטיח עבודה את "היום שאחרי".

תרחיש כזה יהיה בבחינת אסון נוסף לביטחונה של ישראל ולמעמדה האזורי הנשען במידה לא מבוטלת על דימוי עוצמתה.

מה נכון לעשות? על ישראל לחזור לנוסחה שהוכיחה את עצמה בשלב הראשון של המערכה: התקפות מאסיביות מהאוויר ומנגד, חידוש המצור על חמאס (הגבלת הסיוע ההומניטארי לאזורים שיוגדרו מראש כמתחמי סיוע), צימצום הסיכונים לכוחותינו ולחטופים בלחימה היבשתית גם כדי למנוע מחמאס הישגים מוראליים.

יש לבחון את האפשרות לנקוט סנקציות כגון גירוש לצמיתות של אסירים ביטחוניים כתגובה לרצח חטופים כדי להרתיע מפני ההוצאות להורג.

לא פחות חשוב מכל אלה: התייצבות מלוכדת ומאמץ רב להגיע לאחדות בתוכנו, לפחות בסוגיה הזו.

פורסם ב-N12, בתאריך 18.12.2023.